

ประชาสัมพันธ์ข่าวโรคสัตว์น้ำ

ฉัฐิพร หลาวประเสริฐ

สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำจืด สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง

โรคเคอเชวี (Koi Herpesvirus Disease: KHVD) พบในปลาการ์พและปลาไน

ลักษณะอาการ ปลาป่วย มีเมือกมากตามผิวหนัง อาจมีรอยตกเลือดกระจายตามลำตัวและด้านท้อง บางครั้งจะพบแผลตื้น ๆ ร่วมด้วย ปลาที่มีอาการติดเชื้อรุนแรงเหงือกบางส่วนจะมีลักษณะกร่อนและซีดขาว ปลาอาจมีรอยแถบค่างตามลำตัว และมีอาการซึมว่ายน้ำเสียทรงตัว ลอยอยู่ใกล้ผิวน้ำ คล้ายอาการปลาขาดออกซิเจน เนื่องจากเหงือกบางส่วนถูกทำลาย นอกจากนี้ขอบเข้ตาอาจมีการยุบตัวทำให้เห็นว่าดวงตามีขนาดเล็กลง **สาเหตุของการเกิดโรค** เกิดจากเชื้อเฮอร์ปีส์ไวรัส (Herpesvirus) ซึ่งจัดว่าเป็นไวรัสที่มีสารพันธุกรรมชนิดดีเอ็นเอ และมีความแตกต่างจากเชื้อไวรัสในกลุ่มเดียวกัน จึงนิยมเรียกเชื้อไวรัสนี้ว่า **คอยเฮอร์ปีส์ไวรัส (koi herpesvirus)** เชื้อไวรัสนี้สามารถตรวจพบได้ตามอวัยวะต่างๆ ของปลาป่วยโดยเฉพาะที่เหงือกและไต นักวิทยาศาสตร์ เชื่อว่าเชื้อไวรัสมีส่วนสำคัญที่ทำให้ปลาอ่อนแอ หรือมีภูมิคุ้มกันโรครักษา การที่ปลาติดเชื้อมีการตายเป็นจำนวนมากเนื่องจากมีเชื้อโรคชนิดอื่นเข้ารุม ทำอันตรายต่อปลา เช่น ปรสิตร รา และแบคทีเรีย

แนวทางการป้องกันและควบคุมโรคเคอเชวี

๑) กรณีพบปลาป่วย ให้รีบเก็บตัวอย่างส่งกรมประมงเพื่อตรวจวิเคราะห์หาสาเหตุของโรค หากตรวจพบเชื้อไวรัสเคอเชวี ควรรีบทำลายปลาป่วย และกักกันปลาที่เหลือในบ่อ เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคแพร่กระจายไปยังส่วนอื่นของแหล่งเลี้ยง

๒) การจัดการน้ำทิ้งจากแหล่งเลี้ยง ที่มีปลาป่วยด้วยโรคเคอเชวี ต้องผ่านการบำบัดฆ่าเชื้อก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะทุกครั้ง สารเคมีที่ใช้ในการฆ่าเชื้อ เช่น แคลเซียมไฮโปคลอไรด์ (ปริมาณคลอรีน 60-65%) อัตราการใช้ 50 กรัม ต่อน้ำ 1 ตัน หรือ โซเดียมไฮโปคลอไรด์ (ปริมาณคลอรีน 8.5%) อัตราการใช้ 300 ซีซี ต่อน้ำ 1 ตัน แช่นานอย่างน้อย 3 ชั่วโมง

๓) ไม่ควรนำปลาป่วยหรือตายด้วยโรคเคอเชวี ปล่อยหรือทิ้งลงในแหล่งน้ำสาธารณะ

๔) ปลาที่เหลือรอดจากป่วยด้วยโรคเคอเชวี หรือปลาที่มีประวัติการเลี้ยงรวมกับปลาป่วย หรือเลี้ยงในบ่อที่ใกล้เคียงกัน มีโอกาสเป็นพาหะของโรคได้ จึงควรกักกันและเฝ้าระวังดูแลการอย่างใกล้ชิด

๕) ระดับอุณหภูมิน้ำที่ 18-28 องศาเซลเซียส เป็นช่วงที่เหมาะสมกับการเกิดโรคเคอเชวี ควรหลีกเลี่ยงการเคลื่อนย้ายปลา กรณีพบปลามีอาการผิดปกติดังกล่าว ควรรีบติดต่อกรมประมงเพื่อตรวจสอบโรคทันที

ลักษณะอาการทั่วไปของปลาของปลาคาร์พที่ได้รับเชื้อไวรัสเค เอช วี ได้แก่ ปลาว่ายน้ำลอยหัว (a); ว่ายน้ำเกาะกลุ่มที่ผิวน้ำ (b) และเหงือกกร่อนและซีด (c)